

DEBRECENI ÍTÉLŐTÁBLA

Pf.II.21.066/2017/7. szám

A Debreceni Ítéltábla a dr. Kisházi János ügyvéd (cím) által képviselt felperes neve (cím) felperesnek - a dr. Mischinger Ádám ügyvéd ügyintézője mellett eljáró Burai-Kovács, Perlaki, Stanka, Szikla és Társai Ügyvédi Iroda (cím) által képviselt alperes neve (cím) alperes ellen szerződés létre nem jöttének, érvénytelenségének megállapítása iránti perben a Miskolci Törvényszék 10.P.20.399/2017/16. sorszám alatti ítélete ellen a felperes által 17. sorszám alatt benyújtott fellebbezés folytán - tárgyaláson kívül - meghozta a következő

ítéletet:

Az ítéltábla a tárgyalás felfüggesztése iránti kérelmet elutasítja.

Az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi a felperest, hogy fizessen meg az alperesnek 15 napon belül 32 400 (harminckettőezer-négyszáz) forint általános forgalmi adót tartalmazó 152 400 (egyszázötven-kettőezer-négyszáz) forint másodfokú perköltséget.

A le nem rótt fellebbezési illetéket az állam viseli.

Az ítélet ellen nincs helye fellebbezésnek.

Indokolás

A felperes és az alperes jogelődje, a '**jogelőd neve**' 2007. október 8. napján kötött kölcsönszerződést, melynek értelmében az alperes jogelődje egy Suzuki Swift 1.3.GLX típusú személygépkocsi megvásárlásához forrásként 2 582 000 forint összegű, svájci frank devizanemben nyilvántartott kölcsönt folyósított a felperes részére. A felperes ennek szerződés szerinti visszafizetését vállalta akként, hogy a havi törlesztőrészlet összegét a felek a szerződésben 29 064 forintban határozták meg, a kölcsön futamideje 120 hónap, a teljes hiteldíjmutató mértéke 7,2 % volt. A szerződésben a felek úgynevezett ... havi fix konstrukcióban állapodtak meg, mely az ott írtak szerint azt jelentette, hogy a havi törlesztőrészletek a rendkívüli mértékű árfolyam- és kamatváltozás kivételével változatlanok, azonban a futamidő változhatott, az utolsó részlet összege az előző havi részlet összegét nem haladhatta meg.

A szerződés 6. pontja szerint az adós tudomásul vette, hogy a finanszírozás devizaneme szerinti referencia kamatváltozásnak, valamint a devizaalapú szerződés esetén az árfolyam változásának kockázatát viselni köteles, ennek eredményeképpen a törlesztőrészletek az ÁSZF 20-22. pontjai szerint módosulhattak.

A szerződés V. pontja szerint a felperes tudomásul vette, hogy a kölcsönszerződés hatályba lépésekor érvényes „Kölcsön személy- és haszongépjárművek általános szerződési feltételek” a kölcsönszerződés elválaszthatatlan mellékletét képezi, a szerződés aláírásával tanúsította, hogy annak tartalmát megismerte.

Ezen ÁSZF III.12. pontja szerint az adós minden kölcsönszerződéssel kapcsolatos fizetési kötelezettségét magyar forintban volt köteles teljesíteni devizaalapú kölcsönszerződés esetén is, azonban az adós kötelezettségeit devizaalapú szerződés esetén a hitelező a szerződésben meghatározott devizanemben tartotta nyilván. Az ÁSZF III.14. pontja tartalmazza azon képletet, melynek alkalmazásával a havi törlesztőrészeket a hitelező a kölcsön folyósításának időpontjában megfelelő devizanemre számolta át.

A III.22. pont szerint a törlesztőrészek forintban kifejezett összege a mindenkori esedékességkor a ... Bank deviza eladási árfolyamán kerül meghatározásra. A III.21.b) pontja tartalmazza a fix részletes konstrukcióra vonatkozó külön szabályokat. E szerint a számlázás devizanemében kifejezett havi törlesztőrészlet összege a futamidő alatt változatlan, a fizetési kötelezettségek ÁSZF 22. pontja szerinti módosításának hatását a hitelező az utolsó havi törlesztőrészletben, illetőleg a futamidő hosszában érvényesíti akként, hogy amennyiben a fizetési kötelezettség nő vagy csökken, a kölcsönszerződés futamideje is 1 hónappal nő vagy csökken. Amennyiben a növekedés csökkenés mértéke eléri az utolsó előtti havi törlesztőrészlet vagy annak többszörösének az összegét, a kölcsönszerződés futamideje újabb hónappal, illetőleg hónapokkal nő vagy csökken. Ugyanezen pont rendkívüli árfolyameseményként definiálja az árfolyam szélsőséges mértékű (10 %-ot meghaladó) növekedését a kölcsönszerződés alap-árfolyamához képest.

A szerződéskötés napján a felperes teljes bizonyító erejű magánokiratba foglalt „kockázatfeltáró nyilatkozatot” írt alá, melyben meghatározásra került a devizakölcsön fogalma, egyidejűleg tájékoztatták a felperest a devizakölcsön költségéről és kockázatairól, e körben a vételi és eladási árfolyam különbözetéről, a törlesztőrészek változásáról és a teljes hiteldíjmutatóról is. Rögzítették, hogy a devizakölcsönnél a kamat- és árfolyamváltozások hatásaként a havi törlesztőrészek a forint kölcsönöknél gyakrabban és nagyobb mértékben változhatnak, a törlesztőrészlet ingadozása a kamat és árfolyamváltozás irányának függvényében kedvezően és kedvezőtlenül is érintheti az ügyfelet.

Az alperes a 2014. évi XL. törvényben (elszámolási törvény) előírt elszámolási kötelezettségének eleget tett, az elszámolás pénzügyi teljesítését követően a felperes tartozása 2015. április 2. napján 12 460,19 svájci frank volt. Az elszámolás felülvizsgált.

A felperes módosított kereseti kérelmében elsődlegesen a szerződés létre nem jöttének megállapítását kérte, mivel a kölcsönszerződés nem tartalmazza az ügyleti kamatot, így a szerződés lényeges tartalma tekintetében a felek között konszenzus nem volt. Jogkövetkezményként 1 233 022 forint és járulékal megfizetésére kérte kötelezni az alperest.

Másodlagos kereseti kérelmében a szerződés érvénytelenségét állította, mert az alperesi jogelődől az árfolyamkockázatra vonatkozó megfelelő és szükséges tájékoztatást nem kapott, így nem volt tisztában azzal, hogy az árfolyamváltozás hatásait kizárólag neki kell viselnie. Az árfolyamkockázatra vonatkozó szerződéses rendelkezések így tisztességtelenek, melyek a teljes szerződés semmisségét okozzák.

Harmadlagos kereseti kérelmében a felperes a szerződés érvénytelenségének megállapítását kérte arra hivatkozva, hogy a kamat feltüntetésének elmaradása miatt a szerződés a hitelintézetekről és pénzügyi vállalkozásokról szóló 1996. évi CXII. törvény (Hpt.) 210. § (2) bekezdésébe, továbbá a

Polgári törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (Ptk.) 523. § (2) bekezdésébe, 217. § (1) bekezdésébe és 218. § (1) bekezdésébe ütközik.

Másodlagos és harmadlagos kereseti kérelme jogkövetkezményeként a felperes kérte a szerződés határozathozatalig történő hatályossá nyilvánítását és az alperes kötelezését 1 063 887 forint tőke és járulékaik megfizetésére.

Az alperes pergátló kifogásként a per megszüntetését kérte, míg érdemben kérte a kereset elutasítását.

Az elsőfokú bíróság ítéletével a felperes keresetét elutasította. Kötelezte a felperest, hogy fizessen meg az alperesnek 15 nap alatt 304 800 forint perköltséget, megállapította, hogy a le nem rótt eljárási illeték az állam terhéen marad. Rögzítette, hogy a peres felek szándéka kölcsönszerződés megkötésére irányult, mely szerződés tartalmát a Ptk. 523. § (1) és (2) bekezdése határozza meg. Habár az ügyleti kamat százalékos mértékét a szerződés nem tartalmazza, a szerződés részét képező ÁSZF III.9. pontja szerint a felek szándéka ügyleti kamat fizetésére kiterjedt. A felek a szerződés lényeges tartalmát képező ügyleti kamat fizetési kötelezettségben tehát megállapodtak, azonban azt a szerződésben feltüntetni elmulasztották, ez azonban a Ptk. 205. § (1) bekezdéséből megállapíthatóan nem eredményezi a szerződés létre nem jöttét, ahhoz a jogalkotó a Hpt. 213. § (1) bekezdés c) pontjára tekintettel a szerződés érvénytelenségének jogkövetkezményét fűzi.

A felperes által hivatkozott Hpt. 210. § (2) bekezdésében írtak megsértéséhez a jogalkotó nem fűzte az érvénytelenség jogkövetkezményét, ezért amennyiben a szerződés ezen rendelkezésbe is ütközik, annak érvénytelensége nem állapítható meg. A Hpt. 213. § (1) bekezdés c) pontja ugyan a szerződés semmisségét mondja ki arra az esetre, ha az az ügyleti kamat százalékos mértékét nem tartalmazza, azonban a felperes a bíróság felhívása ellenére kifejezetten akként nyilatkozott, hogy a Hpt. 213. § (1) bekezdés c) pontjának megsértésére nem kíván jogot alapítani, a Legfelsőbb Bíróságnak az érvénytelenségi perekben felmerülő egyes eljárásjogi kérdésekről szóló 2/2014. (VI.28.) PK vélemény 4. pontjához fűzött indokolás szerint ezért a bíróság a szerződés ezen semmisségét nem vehette figyelembe. Rögzítette ugyanakkor, hogy amennyiben a felperes a Hpt. 213. § (1) bekezdés c) pontjának megsértésére is hivatkozott volna, ezen érvénytelenségi ok a vonatkozó bírói gyakorlatnak megfelelően kiküszöbölhető lett volna a szerződés érvényessé nyilvánításával.

A kölcsönszerződés és a külön íven szövegezett, felperes által is aláírt „kockázatfeltáró nyilatkozat” rendelkezései alapján megállapította, hogy az átlagos fogyasztó számára is ezen okiratokban egyértelműen meghatározásra került, hogy a törlesztőrészlet megfizetése, következésképpen az árfolyamváltozás kedvezőtlen hatása is kizárólag az adóst terheli. A felperes saját nyilatkozata szerint is a svájci frank alapú szerződés előtte nem volt ismeretlen, tisztában volt azzal, hogy árfolyamváltozás lehetséges. A felperes azon hivatkozása, hogy az üzletkötő arról tájékoztatta, hogy a futamidő alatt árfolyamváltozás nem várható, helyt nem foghatott, mivel a hitelező tájékoztatásának az árfolyamváltozás lehetséges irányára és mértékére nem kellett kiterjednie.

A Polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (Pp.) 78. § (1) bekezdése alapján rendelkezett az alperes javára perköltség megfizetéséről. A pertárgyértéket 4 807 228 forintban állapította meg akként, hogy a felperes által vitatott összegként vette figyelembe a felülvizsgált elszámolás alapján még felperest terhelő tőkeösszeget, továbbá a felperes által előterjesztett legmagasabb marasztalási összeget is.

Az ítélet ellen a felperes terjesztett elő fellebbezést, melyben az elsőfokú bíróság ítéletének megváltoztatását és a keresetnek megfelelő határozat meghozatalát, továbbá az alperes perköltségben való marasztalását kérte.

Az elsőfokú eljárás során előadott nyilatkozatait fellebbezési nyilatkozatként is változatlanul fenntartotta. Másodlagos kereseti kérelme tekintetében hivatkozott az Európai Unió Bírósága által C-186/16. számú ügyben hozott ítélet megállapításaira. Abból azt a következtetést vonta le, hogy a tisztességes kockázatfeltáráshoz nem elegendő azon figyelmeztetés, hogy az árfolyam emelkedhet, hiszen a fogyasztónak értékelni kell tudnia, hogy mit jelent a jelentős gazdasági következmény, méghozzá saját kötelezettségei tekintetében. Értékelnie kell tudnia a szerződési kikötés pénzügyi kötelezettségeire gyakorolt gazdasági következményeit. Hivatkozott továbbá arra, hogy az ítélet a releváns tényállás körébe emelte a hitelezői tájékozottságot és a hitelező szakértelmét, hiszen a hitelezőnek minden általa ismert körülményről tájékoztatnia kellett volna az adóst. Utalt arra is, hogy a felperes, mint észszerűen figyelmes, körültekintő és átlagos fogyasztó alappal bízhatott a szerződés megkötésekor hatályos, számvitelről szóló 2000. évi C. törvény 60. § rendelkezéseinek betartásában is.

Állította továbbá, hogy az elsőfokú bíróság a pertárgy értékét helytelenül határozta meg, a pertárgy értéke a felperes által kért marasztalási összeggel, azaz 1 233 022 forinttal azonos.

Fellebbezését Pf. 4. sorszám alatt kiegészítette azzal, hogy az elsőfokú ítélet rendelkező részéből számára nem világos és nem érthető, hogy az elsőfokú bíróság az ügyleti kamat tekintetében milyen határozatot hozott: az indoklásból valószínűsíteni tudja, hogy az ügyleti kamat éves százalékos mértékének hiánya okán a szerződés érvénytelenségét állapította meg és a szerződést érvényessé nyilvánította, amellyel az alperesi viszontkeresetnek adhatott helyt. Állítása szerint az elsőfokú bíróság a keresetet érdemben e körben nem bírálta el. Fellebbezésének ezen kiegészítésében hivatkozott arra, hogy a kölcsönszerződés a Hpt. 213. § (1) bekezdés c) pontja szerint érvénytelen, a szerződés érvényessé nyilvánítása pedig nem lehetséges, hiszen az érvénytelenség által fogyasztói oldalon okozott érdeksérelem nem orvosolható. A szerződés érvényessé nyilvánítása az Alaptörvény 28. cikkében foglaltakba ütközik, hiszen nem veszi figyelembe a jogalkotó szándékát, továbbá ellentétes az uniós joggal és az abban meghatározott fogyasztóvédelmi célokkal is.

Állította, hogy a kölcsönszerződésből és kockázatfeltáró nyilatkozatból az árfolyamkockázat tartozásra gyakorolt hatására következtetés nem szűrhető le, a tájékoztatás ekként elégtelen volt, a tényleges kockázatok nem mutatta be. Állította, hogy az általános szerződési feltétel nem vált a szerződés részévé.

Akként nyilatkozott, hogy az eljárás felfüggesztése iránti kérelmét fenntartja.

Az alperes fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú bíróság ítéletének helybenhagyását és a felperes másodfokú perköltségben való marasztalását kérte. Utalt arra, hogy az ügyleti kamatláb szerződésben történő feltüntetésének hiánya okán a felülvizsgált elszámolásra tekintettel a kölcsönszerződés konvalidálódott.

A felperesnek a számviteli törvényre való utalása nem releváns, hiszen az nem a perbeli jogügyletre vonatkozik. A fellebbezésben a kölcsönösszeg és törlesztőrészlet devizában való meg nem határozottságára, illetőleg a THM-re vonatkozó felperesi kifogások nem foghatnak helyt, hiszen ezekre, mint érvénytelenségi okokra a felperes az elsőfokú eljárás során nem hivatkozott.

Pf. 5. sorszám alatti előkészítő iratában utalt arra is, hogy a felperesnek a Hpt. 213. § (1) bekezdés c) pontjára való hivatkozása meg nem engedett keresetváltoztatásnak minősül, a Pp. 235. § (1) bekezdésébe ütközik azon hivatkozása is, mely szerint az ÁSZF nem vált a szerződés részévé, az általános szerződési feltételt egyébként a szerződést kötő feleknek nem kell egyedileg megtárgyalniuk és aláírniuk, az ÁSZF nem annak áttárgyalásával válik a szerződés részévé.

Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság a pertárgy értékének megállapítása során is helytállóan járt el.

Az ítélet tábla a felperes fellebbezését a Pp. 256/A. § (1) bekezdés f) pontja alapján tárgyaláson kívül bírálta el.

A felperes tárgyalás felfüggesztése iránti kérelme nem alapos.

A tárgyalás felfüggesztésének egyes kérdéseiről szóló 3/2005. (IX.14.) PK-KK közös vélemény értelmében, ha a perben bizonyított tények alapján olyan jogkérdés merül fel, amelynek tárgyában más polgári perben - azonos tényekre alapítottnak - az Európai Unió Bíróságánál az előzetes döntéshozatali eljárást kezdeményezték, a Pp. 152. § (2) bekezdés megfelelő alkalmazásával ennek az eljárásnak a befejezéséig a per tárgyalását felfüggeszthetik. E körben elsődlegesen arra kell figyelemmel lenni, hogy a perbeli jogvita eldöntése szempontjából az előzetes döntéshozatali eljárás kimenetele ténylegesen előkérdésnek minősül-e, illetőleg az eljárásban ténylegesen felmerül-e az uniós jog értelmezésével kapcsolatos kérdés.

A felperes a tárgyalás felfüggesztését az Európai Unió Bírósága előtt C-483/16. szám alatti, illetőleg C-51/17. szám alatti előzetes döntéshozatali eljárásokra tekintettel kérte.

A C-483/16. szám alatt folyamatban lévő előzetes döntéshozatali eljárásban a feltett kérdések arra vonatkoznak, hogy az elszámolási törvény 37. §-a szerinti keresetmódosítás elmaradása esetén a keresetlevél idézés kibocsátása nélküli elutasítása, illetőleg a per megszüntetése összhangban van-e a fogyasztói szerződésekben alkalmazott tisztességtelen feltételekről szóló 93/13. EKG irányelvben a fogyasztók javára biztosított védelemmel. Jelen perben ugyanakkor az elsőfokú bíróság a felperes keresetét befogadta, azt érdemben elbírált, így az elszámolási törvény 37. §-a a felperest nem korlátozta az alperessel szembeni igényének érvényesítésében. Figyelemmel arra, hogy a felperes keresete alapján a szerződés érvénytelensége nem volt megállapítható, az elszámolási törvény 37. §-ának az alkalmazható jog-következményekre vonatkozó rendelkezései alkalmazásra nem kerültek, mindezek alapján ezen előzetes döntéshozatali eljárásban hozandó ítélet az ügy érdemi elbírálására nem hat ki.

Az Európai Unió Bírósága előtt C-51/17. ügyszám alatt folyamatban lévő előzetes döntéshozatali eljárásban arra a kérdésre keresnek választ, hogy az elszámolási törvényekre is tekintettel jelenlegi vizsgálható az árfolyamkockázat viselésére vonatkozó szerződési kikötés tisztességtelensége, amennyiben az vizsgálható, a nyújtott tájékoztatásnak mire kell kitérnie. Az ítélet tábla álláspontja szerint e kérdésben a 93/13. EKG irányelv értelmezése a Kúria kérdése nyomán a C-26/13. szám alatti ítéletben megtörtént, az további értelmezésre nem szorul, az Európai Unió Bírósága által adott értelmezés pedig beépítésre került a Kúria 2/2014. Polgári jogegységi határozatába. Az árfolyamkockázatot telepítő szerződési rendelkezések tisztességtelenségére irányuló kereseti kérelem a nemzeti és az uniós jog alapján, figyelemmel az azóta született európai uniós bírósági döntésekre is, a nemzeti bíróság által eldönthető. Ezért a tárgyalás felfüggesztése ezen döntéshozatali eljárásra sem indokolt.

A felperes fellebbezése nem alapos.

Az ítélet tábla megállapította, hogy az elsőfokú bíróság a tényállást a kereset eldöntéséhez szükséges mértékben feltárta, az eljárásban lényeges eljárási szabálysértés nem történt, a tényállásból az elsőfokú bíróság helytálló jogi következtetésekre jutott, melynek indokaival is egyetértett az ítélet tábla.

A felperes fellebbezésére tekintettel az ítéletábra rögzíti, hogy az elsőfokú bíróság ítéletében a Pp. 213. § (1) bekezdésében foglaltaknak maradéktalanul eleget tett, a felperes által érvényesített valamennyi kereseti kérelem vonatkozásában döntést hozott. A felperes a perben kereseti kérelmét többször módosította, azt a tárgyalás berekesztését megelőzően akként tartotta fenn (12. sorszám alatti jegyzőkönyv 2. oldal), hogy elsődlegesen a szerződés létre nem jöttének megállapítását kérte. Másodlagos és harmadlagos kereseti kérelme a szerződés érvénytelenségének megállapítására irányult. Másodlagos kereseti kérelmében a szerződés érvénytelenségét arra tekintettel állította, hogy a szerződésnek árfolyamkockázat áthárítására vonatkozó rendelkezései tisztességtelenek, míg harmadlagosan arra hivatkozott, hogy a szerződés a Hpt. 210. § (2) bekezdésébe, Ptk. 523. § (2) bekezdésébe ütközik, illetőleg formai okból érvénytelen. A bíróság kifejezett kérdésére határozottan akként nyilatkozott, hogy a Hpt. 213. §-ában foglaltakra jogot alapítani nem kíván, arra kereseti kérelemként nem hivatkozik. Az elsőfokú bíróságnak ítéletében a Pp. 213. § (1) bekezdésében foglaltakra tekintettel kizárólag ezen kereseti kérelemről kellett döntenie, a felperes nyilatkozatára tekintettel a szerződés Hpt. 213. § (1) bekezdésén alapuló érvénytelenségét, így e körben azt, hogy a szerződés a Hpt. 213. § (1) bekezdés c) pontjába ütközik-e a Pp. 215. §-ában foglalt korlátozó rendelkezésre tekintettel nem vizsgálhatta.

A Kúriának a semmisségi ok hivatalbóli észlelése kapcsán követendő eljárásról szóló 1/2005. (VI.15.) PK véleményében foglaltak szerint, ha a bíróság a semmisségi ok fennálltát hivatalból észleli, lehetőséget kell biztosítani a feleknek, hogy az érvénytelenség megállapítása esetére vonatkozó érdemi nyilatkozataikat megtehessek, majd a kereseti kérelem és ellenkérelem korlátaira tekintettel kell döntenie a kereset elutasításáról, illetőleg jogkövetkezmények alkalmazásáról. A Pp. 3. § (2) bekezdése szerint a bíróság a felek által előterjesztett kérelmekhez és jognyilatkozatokhoz kötve van, amely szabály kizárja, hogy a bíróság a felek alanyi jogaival rendelkezzen. A Pp. 3. § (2) bekezdése, valamint 215. §-a szerint, ha a bíróság tájékoztatása ellenére a felek valamely semmisségi okra jogot alapítani nem kívánnak, úgy arról a bíróság nem dönthet.

Ennek megfelelően az elsőfokú bíróság a felperesi jogi képviselő határozott nyilatkozatára tekintettel a kölcsönszerződés Hpt. 213. § (1) bekezdés c) pontjába ütközését nem vizsgálta, erre irányuló kereseti kérelem hiányában arról ítéletében - sem annak rendelkező részében, sem annak indokolásában - nem döntött, pusztán utalt arra, hogy ilyen irányú felperesi kereseti kérelem esetén is az általánosan követett bírósági gyakorlat a kölcsönszerződés érvényessé nyilvánítása.

A felperes fellebbezésében tartalma szerint immár hivatkozott a kölcsönszerződés Hpt. 213. § (1) bekezdés c) pontjába ütközésre, azonban a Kúriának az érvénytelenségi perekben felmerülő egyes eljárásjogi kérdésekről szóló 2/2010. (VI.28.) PK vélemény 4/b) pontja szerint, habár a semmisség hivatalból történő észlelése a másodfokú eljárásban is kötelezettsége a bíróságnak, a fellebbező által előadott új tény vagy bizonyíték figyelembevételével a semmisség akkor állapítható meg, ha fennállnak a Pp. 235. § (1) bekezdésében foglalt feltételek.

A fellebbezésben új tény állítására, új bizonyíték előadására csak akkor kerülhet sor, ha az új tény vagy új bizonyíték az elsőfokú határozat meghozatalát követően jutott a fellebbező fél tudomására, feltéve, hogy az elbírálása esetén rá kedvezőbb határozatot eredményezett volna. Alkalmazandó továbbá a Pp. 146/A. §-ában foglalt korlátozó rendelkezés is, mely szerint azokban a perekben, ahol a jogi képviselő - jelen perhez hasonlóan - kötelező, a felperes kereseti kérelmét csupán az alperes érdemi ellenkérelmének előadását követő 30 napon belül változtathatja meg. Megjegyzi az ítéletábra, hogy a kötelező jogi képvisellel nem érintett perekben is kizárja a felperesi keresetváltoztatást, a másodfokú eljárásban új kereset előterjesztését a Pp. 146. § (1) bekezdésében írt rendelkezés. Mindezek alapján a felperes fellebbezésében a Hpt. 213. § (1) bekezdés c) pontjának

megsértésére alapított kereseti kérelmét már nem terjeszthette elő, az ítélet tábla azt érdemben nem vizsgálta.

Szintén a Pp. 235. § (1) bekezdésében foglalt korlátozó rendelkezésbe ütközik a felperesi fellebbezésben foglalt azon új hivatkozás, hogy az általános szerződési feltételek nem képezik a felek szerződésének részét, ezért a szerződést az abban foglaltak figyelmen kívül hagyásával kellene értelmezni. A felperes az elsőfokú eljárásban ilyen tényelőadást, jogi hivatkozást nem tett, sőt több előkészítő iratában maga hivatkozott az általános szerződési feltételre, mint a felek kölcsönszerződésének részére. Az ítélet tábla ezért ezen felperesi hivatkozást sem vizsgálta.

Figyelemmel arra, hogy az elsőfokú bíróság erre irányuló felperesi kereseti kérelem hiányában a kölcsönszerződés Hpt. 213. § (1) bekezdés c) pontjába ütközését és így a szerződés semmisségét nem állapította meg, a felperes egyéb szerződés érvénytelenségének megállapítására irányuló kereseti kérelmét pedig megalapozatlannak találta, nem rendelkezett a szerződés érvényessé nyilvánításáról sem. Figyelemmel arra, hogy a fellebbezéssel támadott ítélet ilyen rendelkezést nem tartalmaz, az ítélet tábla a felperes által fellebbezésében e körben előadottakat nem vizsgálta.

A kölcsönszerződés létrejöttéhez a Ptk. 523. § (1) bekezdésére tekintettel a feleknek kölcsön összegében, valamint az adóst terhelő visszafizetési kötelezettségben, tehát az ügyleti kamatban és futamidőben kell megállapodniuk, deviza alapú kölcsönszerződés tekintetében a megállapodásnak a szerződés deviza alapúságára is ki kell terjednie.

A felek ügyleti akaratának vizsgálata során elsősorban a mindkét fél által aláírt teljes bizonyító erejű magán okiratba foglalt szerződésből kell kiindulni. A perbeli szerződés egyértelműen tartalmazza a kölcsön összegét forintban kifejezve, a kölcsön nyilván-tartásának devizanemét svájci frankban, továbbá tartalmazza a törlesztőrészletek összegét, a szerződés futamidejét, valamint az induló THM százalékos mértékét is. Habár az ügyleti kamat százalékos mértéke az egyedi kölcsönszerződésben feltüntetésre valóban nem került, azonban a felek megállapodása erre is kiterjedt. A felperes tudott arról, hogy 2 582 000 forint kölcsönt vesz igénybe, tudott arról, hogy deviza alapú kölcsönt fog igénybe venni, illetőleg ismerte a törlesztőrészletek összegét is.

Az egyedi kölcsönszerződésből is egyértelműen megállapítható, hogy az alperes jogelődje nem kamatmentes kölcsönt nyújtott a felperes részére, hiszen abban hitelösszegeként 2 582 000 forint míg a visszafizetendő törlesztőrészletek összegeként $120 \cdot 29\,064$ Ft, azaz 3 487 680 forint lett megjelölve, abban szerepel továbbá a teljes hiteldíj mutató értéke is 7,2 %-ban. A szerződés részét képező általános szerződési feltétel III/9. pontjában pedig a felek kifejezetten megállapodtak abban, hogy az adós ügyleti kamatot köteles fizetni a hitelezőnek, valamint rögzítették az ügyleti kamat összegének kiszámítási módját is. A kölcsönszerződés rendelkezései, így THM százalékos mértéke, valamint a THM kiszámításához a 45/1997. (II.5.) Kormányrendeletben rögzített képlet, továbbá az általános szerződési feltétel III/9. pontjában közölt képlet és az egyedi kölcsönszerződésben szereplő adatok alapján az ügyleti kamat mértéke is egyértelműen meghatározható. Mindezekre tekintettel a kamat százalékban kifejezett éves mérték feltüntetésének hiánya csupán a kölcsönszerződés formai hiányosságát jelentette, a felek a THM százalékos mértékének, valamint a futamidőnek és a fizetendő törlesztőrészlet összegének rögzítésével a kamat százalékos mértékben is megállapodtak.

Mindezekre tekintettel a Ptk. 523. § (1) bekezdése, valamint a 205. § (1) és (2) bekezdése alapján a felek közötti kölcsönszerződés létrejött. A szerződések esetleges tartami hiányai, hibái - így például a Hpt. 213. §-ában foglaltak megsértése - a szerződés létrejöttét nem érinti, hiszen ahhoz a törvény a

semmisség jogkövetkezményét fűzi, érvénytelen pedig a kizárólagosan a már létrejött szerződés lehet.

A Hpt. 210.§, illetve a Ptk. 217. és 218. § körében pedig nincs jelentősége annak, hogy a kamat feltüntetése százalékos mértékben, vagy egyéb módon, a szerződésből meghatározhatóan történt-e meg.

A 2/2014. Polgári jogegységi határozat III.1. pontja szerint előfordulhatott, hogy a szerződés egyértelmű megfogalmazása megfelelő tartalmú kockázatfeltáró nyilatkozat ellenére a szerződéskötés során a pénzügyi intézménytől kapott tájékoztatás alapján a fogyasztó alappal gondolhatta úgy, hogy az általa viselendő árfolyamkockázat nem valós, annak nincs reális valószínűsége vagy bizonyos mértékben korlátozott. Ez a helyzet akkor, ha a fogyasztó az árfolyamváltozás várható alakulásáról, maximális mértékéről a pénzügyi intézménytől vagy annak képviselőjétől konkrét, hitelt érdemlőnek tűnő, később azonban valótlanul bizonyult tájékoztatást kapott. Ezen tájékoztatás tényét azonban a fogyasztónak kell bizonyítania. Az elsőfokú bíróság a becsatolt kockázatfeltáró nyilatkozatra is tekintettel 7. sorszám alatti tárgyalási jegyzőkönyvben tájékoztatta a felperest arról, hogy másodlagos, a szerződés árfolyamkockázat áthárítására vonatkozó rendelkezései tisztességtelenségének megállapítására irányuló kereseti kérelme körében a bizonyítási kötelezettség felperest terheli. Felhívta bizonyítási indítványai előterjesztésére a Pp. 141. § (2) és (6) bekezdésében foglaltak terhe mellett, a felperes ugyanakkor bizonyítási indítványt e körben nem terjesztett elő, 2017. október 3. napján érkezett előkészítő iratában pedig kifejtette, hogy bizonyítási teher kiosztása körében a bírósággal nem ért egyet, bizonyítási indítványt e körben nem terjeszt elő. Ezért habár a 2/2014. Polgári jogegységi határozat indokolásában foglaltak szerint a szerződés megkötése során az alperes részéről eljáró személy által adott tájékoztatásnak a szerződés érvénytelensége körében jelentősége lehet, a tájékoztatás tartalma, illetőleg, hogy az a felperes hivatkozásának megfelelően a kockázatfeltáró nyilatkozatban foglaltakkal ellentétes lett volna, a felperes mulasztása okán bizonyításra nem került, ekként a szerződés érvénytelensége a felperes ezen másodlagos kereseti kérelme alapján sem volt megállapítható.

Az alperes jogelődje által a kockázatfeltáró nyilatkozatban, illetőleg kölcsönszerződésben és az általános szerződési feltételek rendelkezései által adott tájékoztatás megfelel az Európai Unió Bírósága gyakorlatának is, így megfelel a C-26/13. szám alatti döntésben meghatározott elveknek, melyeket a felperes által fellebbezésében hivatkozott C-186/16. szám alatti ügyben hozott ítélet is idéz. A kockázatfeltáró nyilatkozat ugyanis konkrétan feltünteti azon mechanizmust, melyen keresztül az árfolyam változása a felperes fizetési kötelezettségeire, a havonta fizetendő törlesztőrészek összegére kihat akként, hogy az árfolyam változásával arányosan magasabb, illetőleg alacsonyabb törlesztőrészlet terheli az adóst. Részletesen leírja az átváltás mechanizmusát is akként, hogy a folyósításkor a kölcsön összegét devizára számítja át a hitelező, mintha megvásárolná a svájci frank összeget az ügyféltől, míg törlesztésekor az ügyfél által forintban megfizetendő törlesztőrészletet számolja át megadott árfolyamon a devizára, mintha eladta volna az ügyfélnek a törlesztéshez szükséges svájci frank összeget. Ezen kockázatfeltáró nyilatkozat kifejezetten felhívja a fogyasztó felperes figyelmét arra, hogy az árfolyam nagyobb mértékben is megváltozhat, abból és a szerződés rendelkezéseiből egyértelmű az is, hogy annak iránya és mértéke előre nem állapítható meg és annak nincsen felső határa. Az átlagos fogyasztó mércéjén keresztül megítélt konkrét fogyasztótól elvárható annak felmérése, hogy az előre nem látható irányban és mértékben változó árfolyam és az ennek függvényében változó törlesztőrészlet vállalása számára kockázatot jelent, valamint annak mérlegetése, hogy ezen kockázat - melyek mértéke tőle független és nem korlátozott - számára gazdaságilag vállalható-e, a szerződésben foglalt THM mértékére tekintettel ezen kockázatvállalással számára gazdaságilag ellentételezett-e.

A hitelező alperes által adott tájékoztatásnak nem kellett kiterjednie a fentiek szerint az árfolyamváltozás lehetséges mértékére, e körben tehát arra sem, hogy az a fogyasztó jövedelmének összegét vagy a fedezeti vagyon értékét meghaladhatja. Nem kellett kiterjednie továbbá az árfolyam múltbeli alakulására sem. Az ítéletábra a fellebbezésben hivatkozott C-186/17 alatti ítélettel kapcsolatban a hitelező ismereteinek tartama vonatkozásában utal a 6/2013 polgári jogegységi határozat indokolására, mely szerint a hitelezőnek nem kellett megjelölnie, hogy a hosszabb távra kötött szerződés ideje alatt mi lehet az árfolyamváltozás felső határa. Az árfolyam emelkedésének, csökkenésének ugyanis nincs pontosan előre látható, kiszámítható mértéke, illetve korlátja, különösen hosszú időintervallum esetén. A Pénzügyi Szervezetek Állami Felügyelete által a Kúria részére 2013. május 31-én adott tájékoztatás szerint, a 2001-2008 közötti időszakban a pénzügyi intézmények sem láthatták előre a jövőbeni árfolyamváltozásnak sem a mértékét, sem az irányát. Ezen időszakban a Magyar Nemzeti Bank stabilitási jelentései sem utaltak jelentős árfolyamváltozásra.

Az ítéletábra megjegyzi továbbá, hogy a felperes saját nyilatkozata szerint korábbi svájci frank alapú kölcsönére tekintettel a svájci frank/forint árfolyamának múltbéli változásával külön tájékoztatás nélkül is tisztában volt.

Az elsőfokú bíróság a pertárgy értékének meghatározása során is a jogszabályoknak megfelelően járt el. A felperes keresetében az érvénytelenség jogkövetkezményének alkalmazása iránti kereseti kérelmet is előterjesztett, keresete tehát szükségképpen marasztalási kereset. A per tárgyának értéke a Pp. 24. § (1) bekezdése szerint ezért a keresettel érvényesített követelés vagy más jog ellenértéke. A felperes keresettel érvényesített követelése a jogkövetkezmény tekintetében annak megállapítására irányult, hogy az elszámolásban megjelöltekkel ellentétben az ott megjelölt összeggel alperesnek nem tartozik, sőt ezen felül még az alperestől további 1 233 022 forint megtérítésére is igényt tarthat. Követelése tehát annak megállapítása, hogy a felül-vizsgált elszámolásban megjelölt 12 460,19 svájci frank, azaz 3 574 206 forintos tartozás nem terheli és emellett 1 233 022 forint is megilleti, követelésének összege, így a per tárgyának értéke, ahogy arra az elsőfokú bíróság helytállóan rámutatott 4 807 228 forint.

Az ítéletábra mindezekre tekintettel az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 253. § (2) bekezdése alapján helybenhagyta.

A felperes fellebbezése eredményre nem vezetett, ezért a Pp. 78. § (1) bekezdése alapján köteles megfizetni az alperes másodfokú eljárással felmerült költségét, melyet az ítéletábra a 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet 3. § (2) bekezdés a) pontja és (5) bekezdése, valamint 4/A. § (1) bekezdése alapján állapított meg 120 000 forint + általános forgalmi adó összegben.

Figyelemmel arra, hogy a felperes teljes személyes költségmentességben részesült, a 6/1986. (VI.26.) IM rendelet 14. §-a alapján a le nem rótt fellebbezési illetéket az állam viseli.

Debrecen, 2018. február 20.

Dr. Csiki Péter s.k. a tanács elnöke, Dr. Gárdosi Judit s.k. előadó bíró, Dr. Veszprémy Zoltán s.k. bíró

A kiadmány hitelével:

- kiadó -